

Šolski center Celje
Splošna in strokovna gimnazija Lava

**RAČUNALNIK – NAŠ ŽIVLJENJSKI
SOPOTNIK?!**
Raziskovalna naloga

Avtorja:

Mirela Mustić GL-3.b
Jan Kovačič GL-3.d

Mentorica:

Romana Grošelj, prof. psih.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2007

Zahvala

Med najinim raziskovanjem sva potrebovala pomoč, zato bi se rada vsem, ki so kakorkoli pomagali pri nastajanju najine naloge, iskreno zahvalila.

Hvala torej:

- Šolskemu centru Celje (Gimnaziji Lava)
- Osnovni šoli Štore (tako tistim, ki sva jih kontaktirala kot staršem intervjuvanih otrok)
- red. prof. dr. Ludviku Horvatu
- g. Miru Kranjcu
- ga. Valentini Gradič, prof.

Kazalo

1.0 POVZETEK.....	4
2.0 UVOD.....	5
3.0 PROBLEM IN CILJI.....	6
4.0 METODA.....	7
4.1 VZOREC in POSTOPEK.....	7
4. 1. 1 ANKETIRANJE DIJAKOV SPLOŠNE IN STROKOVNE GIMNAZIJE LAVA.....	7
4. 1. 2 POLSTRUKTURIRAN INTERVJU S STROKOVNJAKOM S PODROČJA RAZVOJNE PSIHOLOGIJE.....	7
4. 1. 3 POLSTRUKTURIRAN INTERVJU Z OSNOVNOŠOLCI.....	7
4. 1. 4 POLSTRUKTURIRAN INTERVJU S STAROSTNIKOM.....	7
4.2 PRIPOMOČKI (MERSKI INSTRUMENTI).....	7
5.0 REZULTATI IN INTERPRETACIJA.....	8
5.1 REZULTATI IN INTERPRETACIJA ANKETIRANJA.....	8
5.2 REZULTATI IN INTERPRETACIJA INTERVJUJA S STROKOVNJAKOM (»PANIKE NI POTREBNO ZGANJATI.«).....	11
5.3 REZULTATI IN INTERPRETACIJA INTERVJUJA Z OSNOVNOŠOLCI (»RAČUNALNIK MI POMENI VSE.«).....	13
5.4 REZULTATI IN INTERPRETACIJA INTERVJUJA S STAROSTNIKOM (»Danes se dogaja proizvodnja invalidov«).....	17
6.0 Zaključek.....	19
7.0 LITERATURA.....	20
8.0 PRILOGE.....	21
8.1 Priloga 1: ANKETA.....	21
8.2 Priloga 2: GRAFI IN TABELE (REZULTATI ANKETIRANJA).....	21
8.3 Priloga 3: Okvirna vprašanja za intervjuvanje prof. Ludvika Horvata, osnovnošolcev in starostnika.....	21
8.4 Priloga 4: Obrazec za soglasje staršev za anketiranje osnovnošolcev.....	21
8.5 Priloga 5:.....	21

1.0 POVZETEK

Predmet raziskovanja v tej raziskovalni nalogi (s pomočjo ankete in polstrukturiranih intervjujev) so medosebni odnosi ter vpliv računalnikov na le-te. Naloga se ukvarja tudi z ugotavljanjem zasvojenosti mladih od računalnika ter z motivi in pogostostjo uporabe računalnika. Vse to namreč lahko vpliva na spremembo medosebnih odnosov in komunikacije v sodobni informacijski družbi. Glede na rezultate anketiranja 103 mladostnikov lahko potrdimo, da dijaki računalnik uporabljajo zelo pogosto. Računalnik in storitve na njem uporabljajo kot način sproščanja ali kot sredstvo za ohranjanje stikov s prijatelji. Dijaki postavljajo računalnik na visoko mesto glede na pomembnost v svojem življenju, preko interneta pa opravljajo predvsem prijateljske pogovore, če pa gre za osebne zadeve, še vedno prisegajo na stike v živo. ***Komunikacijo je računalnik torej močno zaznamoval, vendar še vedno prevladujejo osebni stiki.*** Računalnik torej ne usmerja njihovega življenja tako močno, da bi lahko govorili o zasvojenosti. Prav tako tudi po mnenju strokovnjaka razvojne psihologije še ni razloga za preplah – medosebni odnosi sicer včasih »trpijo«, vendar pa računalnik pri otrocih pozitivno vpliva na ločevanje bistvenih od nebistvenih dražljajev, hitrejši reakcijski čas, hitrost in točnost zaznavanja. Lahko pa računalnik zavira pridobivanje socialnih veščin in vzpodbuja egocentrizem. Kriterij odvisnosti od računalnika je ta, da nekdo zamenja virtualni svet z resničnim. V nevarnosti so predvsem introvertni posamezniki, ki jim je pri računalniškem komuniciranju po godu odsotnost neverbalne komunikacije. Pri intervjuju z osnovnošolci lahko zaključimo, da osnovnošolci računalnik pogosto uporabljajo, obstaja nevarnost, da virtualni svet zamenjujejo za resničnega. Zanimivo, da jih starši zelo malo nadzorujejo pri uporabi računalnika, in prav starši so po mnenju psihologa tisti, ki lahko odigrajo ključno vlogo pri preprečevanju zasvojenosti. Po mnenju predstavnika starejše generacije medosebni odnosi vsekakor trpijo, ljudje niso več večji komuniciranja v živo in zato v medosebnih odnosih nespretni. Otroci se premalo ukvarjajo z drugimi dejavnostmi in preveč z računalniki, starši bi morali tu ostreje nastopiti. Tudi on pa priznava prednosti, ki jih računalnik prinaša.

2.0 UVOD

Medosebna komunikacija v najširšem pomenu je kakršnokoli verbalno ali neverbalno vedenje, ki ga zazna kaka druga oseba. Bolj specifično pa jo opredelimo kot sporočilo, ki ga pošiljatelj pošlje prejemniku oziroma prejemnikom z zavestno namero, da bi vplival na prejemnikovo vedenje. Namen komunikacije je torej na nek način vplivati na drugo osebo, jo spremeniti.

Učinkovita komunikacija je tista, pri kateri prejemnik interpretira sporočila pošiljatelja tako, kot je le-ta nameraval. Pogosto se zgodi, da komunikacija ni najbolj učinkovita. Vzrok za to navadno ni pomanjkanje verbalnih sposobnosti, temveč šum, ki je emocionalne ali socialne narave. Učinkovitost komunikacije se zato zmanjša, če ne komuniciramo v živo (telefon, računalnik itd.).

Pomembni so tudi vidiki komunikacije. Nebesedna komunikacija je bila prva komunikacija sploh, njeni vidiki pa so: vokalna ekspresija (barva glasu), facialna ekspresija (mimika obraza), postularna ekspresija, proksemična ekspresija, vedenje in gib v prostoru, ritem, obleka in drugi učinki zunanjšega izgleda. Vsi ti vidiki komunikacije so zelo pomembni, vendar nebesedna komunikacija ni prisotna, če pošiljatelj sporočila s prejemnikom ne kontaktira v živo. Pri komuniciranju preko računalnika pošiljatelj prejemnika sporočila ne vidi in ne sliši, zaradi tega pa lahko nastopi šum (povzeto po Lamovec, 1993 in po Mandić, 1998).

3.0 PROBLEM IN CILJI

Za pričujočo raziskovalno nalogo sva se odločila zato, ker opažava, da se je računalnik že močno integriral v življenje ljudi – učencev, dijakov, zaposlenih, skratka vseh, ki živijo v sodobnem svetu, v t.i. informacijski družbi. Računalnik prinaša mnogo prednosti, zaradi njega je življenje lažje, komunikacija hitrejša in zato mnogokrat učinkovitejša. Pa vendar – ali računalnik res prinaša samo prednosti ali nam nastavlja tudi kakšne pasti, zanke? Poznamo verbalno in neverbalno komunikacijo in jasno je, da neverbalna komunikacija (s katero prejemniku posredujemo več kot polovico sporočila) preko računalnika ni mogoča. Skratka, problemski prostor raziskovalne naloge je ugotoviti vpliv računalniških storitev na medosebne odnose med ljudmi. V okviru tega pa si zastavlja naslednje cilje:

- ali so se zaradi računalnika spremenili medosebni odnosi med ljudmi
- kako pogosto in v kakšne namene uporabljajo računalnik srednješolci
- ali pri srednješolcih lahko opazimo tendenco k zasvojenosti od računalnika (igric, svetovnega spleta ...)
- na katerem mestu po priljubljenosti je računalnik izmed ostalih aktivnosti pri srednješolcih
- katere računalniške storitve so srednješolcem najljubše
- v kolikšni meri služi računalnik srednješolcem za vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s prijatelji
- kateri so kriteriji za zasvojenost od računalnika
- katera so področja otrokovega razvoja, na katera ima računalnik pozitiven vpliv
- katera področja pri človeštvu nasploh »trpijo« zaradi hitrega razvoja informacijske tehnologije
- kdaj in v kolikšni meri osnovnošolci uporabljajo računalnik (in v kolikšni meri za vzpostavljanje stikov s prijatelji)
- ali predstavlja računalnik statusni simbol
- kako se privajajo posamezniki iz obdobja pozne odraslosti na razvoj informacijske tehnologije in kako so se po njihovem mnenju zaradi tega spremenili medosebni odnosi

4.0 METODA

4.1 VZOREC in POSTOPEK

4.1.1 ANKETIRANJE DIJAKOV SPLOŠNE IN STROKOVNE GIMNAZIJE LAVA

Anketirani so bili 103 dijaki, od tega je 69 deklet (67 %) in 34 fantov (33 %) Dijaki so stari do 14 do 19 let.

Anketiranje je potekalo na Šolskem centru Celje-Splošni in strokovni gimnaziji Lava v vseh štirih letnikih oddelkih (2 evropska oddelka, 2 običajna). Po predhodnem dogovoru s profesorjem, ki poučuje pri uri, sva v razredu razdelila ankete in anketirance seznanila z namenom ankete ter jim zagotovila zaupnost podatkov in anonimnost. Nato so anketo izpolnili, v povprečju so so za to potrebovali 10 minut.

4.1.2 POLSTRUKTURIRAN INTERVJU S STROKOVNJAKOM S PODROČJA RAZVOJNE PSIHLOGIJE

Intervjuvan je bil red. prof. dr. Ludvik Horvat iz Filozofske fakultete, oddelek za psihologijo.

14. februarja 2007 sva se odpravila v Ljubljano na intervju z dr. Ludvikom Horvatom, razvojnim psihologom na Filozofski fakulteti. Proti 13. uri sva v njegovem kabinetu pričela s spraševanjem. Intervju je trajal dve uri.

4.1.3 POLSTRUKTURIRAN INTERVJU Z OSNOVNOŠOLCI

Intervjuvani so bili štirje otroci, in sicer dve devetošolki (stari 14 let), osmošolec (13 let) in četrtošolec (9 let).

9. februarja 2007 sva se odpravila na Osnovno šolo Štore, kjer sva s predhodno privolitvijo staršev (podpisali so soglasje) intervjuvala dve devetošolki, osmošolca ter četrtošolca. Soglasje staršev je bilo težko dobiti, saj so se otroci ustrašili snemanja z diktafonom. Intervju se je začel ob 11. uri v kabinetu šolske svetovalne delavke, končal pa se je približno uro zatem.

4.1.4 POLSTRUKTURIRAN INTERVJU S STAROSTNIKOM

Intervjuvan je bil 64-letni gospod M. K., ki je že v pokoju.

Intervju se je odvijal 25. februarja na domu gospoda, trajal pa je približno eno uro.

4.2 PRIPOMOČKI (MERSKI INSTRUMENTI)

Priloženi v prilogi: **Priloga 1:** Anketa; **Priloga 3:** Okvirna vprašanja za strokovnjaka, osnovnošolce in starostnika; **Priloga 4:** Obrazec za soglasje staršev za intervjuvanje osnovnošolcev

5.0 REZULTATI IN INTERPRETACIJA

5.1 REZULTATI IN INTERPRETACIJA ANKETIRANJA

Povprečna starost, ko so se anketiranci prvič srečali z računalnikom, je 9.14 let. Sedaj računalnik v večji meri uporabljajo 4-6krat na teden, večina pa jih uporablja računalnik vsak dan do 2 uri ali celo več (dnevno torej kar 55 % dijakov). Potrdiva lahko tezo, da ima večina gospodinjstev doma računalnik, saj je bil odgovor na to vprašanje množično potrjen (100%). Povprečna starost anketiranca, ko so dobili računalnik v gospodinjstvo, je 9,9 let. Računalnik je torej dnevni spremljevalec dijakov, kar je presenetljivo, saj predpostavljamo, da imajo dijaki tudi veliko drugega dela (za šolo, ostale aktivnosti). Kdaj imajo torej čas razvijati medosebne odnose "v živo"?

Računalnik uporabljajo dijaki v različne namene; najpogosteje pa kot način sproščanja, na drugem mestu pa kot način za ohranjanje stikov s prijatelji. Res je, da so ti prijatelji lahko tudi iz oddaljenih krajev, tudi iz drugih celin, pa vendarle – računalnik torej je sredstvo za razvijanje medosebnih odnosov pri dijakih! 44 % dijakov tako pritrди, da je računalnik sredstvo za ohranjanje stikov s prijatelji. Poleg tega, da se dijaki (več kot 20 %) preko računalnika pogovarjajo s prijatelji, pa pogosto tudi brskajo po internetu, najbolj pogosto pa potrebujejo računalnik za šolske namene (pisanje seminarske naloge, iskanje informacij). Računalnik pa anketiranim dijakom ne predstavlja statusnega simbola ali nekaj negativnega v našem življenju, obe vprašanji nista prejela nobenega glasu od anketirancev (0%). To pomeni, da je "imeti računalnik" že tako nekaj običajnega, da ni nič posebnega, če računalnik imaš.

Velika dobrina računalnika je tudi internet, ki nam služi pri različnih dejavnostih. Na ocenjevalni lestvici je računalnik brez interneta dobil oceno 1,825 (razpon ocenjevalne lestvice je od 1 do 5, pri čemer 1 pomeni "nič", 5 pa "veliko mi pomeni"). Zaključimo lahko, da dijakom računalnik brez interneta zelo malo pomeni. Drugače je bilo pri naslednjem vprašanju, ko je računalnik brez računalniških iger dobil povprečno oceno 3,59, pri čemer je ocenjevalna lestvica ista kot v prejšnjem primeru. To pomeni, da dijakom računalnik brez računalniških igrice še vedno veliko pomeni, kar pa je glede na razvojno obdobje za pričakovati. Najverjetneje so se dijaki igrice na računalniku že naveličali ali pa raje uporabljajo računalnik v druge namene. Tako lahko zaključiva, da se

v večji meri računalnik uporablja za dejavnosti kot so brskanje po internetu, spletni pogovori in urejanje podatkov, kot pa igranje iger.

Naslednje vprašanje se je že nanašalo na plat, kjer raziskujeva vpliv na medosebne odnose. Anketiranci so morali oceniti pomembnost računalnika v svojem življenju (od 1 do 5) in mu dali povprečno oceno 3,84. Iz tega lahko sklepamo, da računalnik postavljajo na visoko mesto v svojem življenju, zaradi česar pa lahko trpijo pristni človeški stiki in komunikacija.

Dijaki so se tudi opredelili, da preko interneta opravljajo predvsem prijateljske pogovore, ti pogovori pa so tudi hitri in enostavni. Le malo dijakov (7,3 %) pa prek računalnika opravlja zelo zasebne pogovore. Sicer največ anketirancev prisega na osebni pogovor. Telefonski stiki in stiki, ki nam jih omogoča računalniško komunikacijska tehnologija, ne zaostajajo veliko. Zaključiva lahko, da še vedno prevladujejo osebni stiki, vendar pa je računalnik komunikaciji že zelo zaznamoval, poleg računalnika pa tudi mobilni telefoni ipd.

Vsi anketiranci imajo računalnik doma, dostop do njega pa imajo v večini še v šoli, knjižnici, prijateljih, v cyber cafejih in na mladinsko dijaških centrih (MCC, dijaški dom ...). Dela z računalnikom se je večina naučila sama. Malo anketirancev se je udeležilo posebnega tečaja ali pa svoje znanje pridobilo pri sorodstvu ali prijateljih.

Starši v večini **ne** nadzorujejo uporabo računalnika svojih otrok med uporabljanjem računalnika (69%), nekateri pa si pomagajo tako, da računalnik nima mesta v otroški sobi (13%). Nekaj dijakov pa dobi časovno omejitev ali kazen – prepoved uporabe računalnika (18%). Opozorila bi, da se starši morda premalo zavedajo nevarnosti pretirane uporabe računalnika.

Anketiranci nimajo nikakršnih zadržkov ali predsodkov do ljudi, ki nimajo računalnika. Nekaterim se smilijo, nekateri jim ponudijo pomoč, sicer pa jih to ne gane. Ugotavljamo, da je današnje življenje brez računalnika težko in tako navajajo anketiranci obsežen seznam mest, kjer brez računalnika ne moremo delovati učinkovito. Na prvem mestu so postavili službe, veliko jih meni, da v šolah oz. pri šolskem delu, v bankah, knjižnicah in bolnišnicah. Ti odgovori so dobili višji procent sicer pa so navajali še urade, pošte, znanost, razvojno tehnologijo, komunikacijo nasploh, seminarje, policijo, obveščanje in razna podjetja.

Večina misli, da se medosebni odnosi zaradi računalnika niso spremenili. Opozoriva naj, da anketiranci morda nimajo dovolj vpogleda v to, kako močno računalnik v resnici vpliva na medosebne odnose. Po mnenju tistih, ki menijo, da so se medosebni odnosi zaradi računalnikov spremenili (32,5 %), je temu tako zaradi naslednjih vzrokov: ljudje računalniku odrejaajo veliko časa, časa je vedno manj, slabi medsebojni odnosi nasploh ipd.

Ali lahko sumimo na zasvojenost dijakov z računalnikom? Glede na rezultate anketiranja na tem razmeroma majhnem vzorcu lahko zaključimo, da niso. Anketirani dijaki nimajo problema zdržati brez računalnika tudi več dni oziroma tednov, saj se, če gredo na počitnice, ne pozanimajo o dostopnosti do računalnika v letovišču. Na počitnicah zdržijo približno 20-30 dni brez računalnika. Če brez določene snovi/stvari posameznik lahko zdrži, potem ni zasvojen od nje. Da dijaki z računalnikom verjetno niso zasvojeni, priča tudi podatek, da je preživljanje prostega časa pred računalnikom šele na tretjem mestu, na prvem pa je druženje s prijatelji (glej spodaj – povprečne ocene).

1. mesto: Grem ven s prijatelji s 137 točkami
2. mesto: Poslušam glasbo s 300 točkami
3. mesto: Sem na računalniku (internet, igrice IRC...) s 365 točkami
4. mesto: Grem v naravo oziroma športne aktivnosti s 368 točkami
5. mesto: Grem na trening s 433 točkami
6. mesto: Se učim ali berem s 516 točkami

Tu se lahko vidi, da mladi v prostem času še vedno najraje vzdržujejo pristne, osebne medosebne odnose, radi tudi poslušajo glasbo, šele na tretje mesto pa so postavili računalnik.

Vprašanci v tej anketi predstavljajo populacijo, ki so že od srednjega otroštva izpostavljeni velikim napredkom računalniške tehnologije in njene vedno večje dostopnosti. Računalnik uporabljajo redno za šolske aktivnosti in razvedrilo v svojem prostem času. Strinjajo se, da je vir mnogih informacij in zabave, ki so v današnjem svetu samoumevne. Ugotavljajo, da dandanes skoraj nikjer ni mogoče delovati brez računalnika, tu se pokaže naša odvisnost od tehnologije. Anketiranci postavljajo na prvo

mesto osebni stik s svojimi prijatelji. Zaključimo lahko, da so računalniki tudi po mnenju mladostnikov nujni, nepogrešljivi, pa vendar (še) ne morejo nadomestiti osebnih stikov!

5.2 REZULTATI IN INTEREPETACIJA INTERVJUJA S STROKOVNJAKOM (»PANIKE NI POTREBNO ZGANJATI.«)

Strokovnjakovo mnenje glede računalnika in njegovega vpliva na medosebne odnose:

- razvoj gre v množičnost, zmogljivost je vedno boljša, računalniki so zasnovani tako, da porabijo čim manj prostora, zato je **dostopnost računalnika vedno večja**
- slednji omogoča lažji način komunikacije, kar pa je dvorezen meč, saj **izumirajo medosebni stiki** v živo
- problemi bodo zaradi računalnika nastopili v literarni zgodovini: včasih so namreč nekatere knjige in s tem dragoceni viri nastale tako, da je avtor pisal pisma znancem, v katerih je zapisal svoja razmišljanja, težave - ta pojav je zaradi računalnika že skoraj popolnoma izkoreninjen
- računalnik prinese tudi veliko koristi, npr. slepa študentka na oddelku, ki si predavanja zapisuje s pomočjo računalnika, ki ima na tipkovnici Braillovo pisavo
- računalnik ima, tako kot vse stvari, svoje dobre in slabe lastnosti; njegova uporaba pa postane nevarna takrat, kadar je posameznik zaradi slednje popolnoma izoliran iz družbe – to pomeni, da **virtualnost zamenja za realnost** – to jr tudi **kriterij zasvojenosti z računalnikom**
- z računalnikom zasvojeni predvsem dve vrsti ljudi: **introvertne osebe** (le-te v resničnem življenju ne komunicirajo prav veliko, pač pa so bolj nagnjene h komuniciranju preko strojne opreme) in pa **ekstravertne osebe** (tem komunikacija v živo ni dovolj, zato čutijo potrebo, da bi komunicirali še preko računalnika); to bi lahko povezala z **Eysenckovo teorijo osebnosti** (po Kompare in sod., 2001), ki pravi, da lahko osebnost opišemo s tremi temeljnimi dimenzijami (vsak človek je nagnjen k enemu ali drugemu ekstremu), in sicer: ekstravertnost (zgovornost, družabnost, avanturizem, optimističnost...) – introvertnost (zaprtost vase, nedružabnost, togost...), čustvena stabilnost - čustvena labilnost, psihotizem – nepsihotizem; v najinem primeru sva izbrala

- prvo dimenzijo in nevrološko podlago le-te. Introvertni ljudje naj bi imeli **veliko vzburjenost možganske skorje** in da bi se približali optimalni srednji (za njih torej nižji) ravni vzburjenosti, težijo k temu, da bi od okolja dobili **čim manj dražljajev** (manj komunikacije, manj druženja ipd.) in zato mogoče niti ne potrebujejo toliko stikov v živo, torej jim zadostujejo stiki preko računalnika, ki odstranijo določene dražljaje (npr. očesni in telesni kontakt). Ekstravertni tipi pa imajo po naravi **nižjo raven vzburjenosti možganske skorje** in da bi se približali optimalni, srednji (zanje torej višji) ravni, **potrebujejo več dražljajev** nasploh (več stikov v živo, ljudi, pogovorov, dogodivščin...), kar posledično pomeni, da so jim zaradi tega verjetno zgolj stiki preko računalnika premalo
- otroci imajo v nekaterih vrtcih dostop do računalnika – računalniških iger – tako da starši svojih otrok pred tem ne morejo popolnoma zaščititi; prav je, da se otrok zaveda, kaj vse mu lahko strojna oprema nudi, a to morajo starši začeti hitro nadzorovati; drugače se lahko zgodi, da desetletni otrok ve o računalniku več kot njegovi starši in to začne s pridom izkoriščati
 - veliko staršev nima dovolj časa za svoje otroke in so posredno sami krivi za otrokovo **socialno nekompetentnost, egocentrizem, individualizem in pomanjkanje kooperacije**, kar je posledica virtualnega sveta; ljudje imajo rajši komuniciranje preko računalnika, saj to počnejo kratko in jedrnato, kar pa jim lahko povzroča težave pri komuniciranju v živo; posledice tega so **odtujenost med ljudmi, nevroticizem**, pa tudi **psihosomatske motnje**; da bi ljudje začutili večjo željo po komuniciranju v živo kot preko strojne opreme, bi potrebovali ogromno časa, uporabiti pa bi bilo treba **učinkovite profilatične pedagoške metode**; vsak posameznik si mora sam izbrati kvaliteto življenja: časovno hitrejšo (virtualno) ali časovno daljšo (resnično) pot;
 - kot nekdanji minister za šolstvo nama je razložil, da bi celotna snov morala biti **tako v knjigi kot na zgoščenci, ne pa samo na zgoščenci**; zgoščenska je tudi sporna, saj slednja povečuje oziroma izpostavi **socialno razslojenost** med učenci / družinami, ter vzpodbuja **stigmatizacijo**, založnikom pa je to dodaten vir zaslužka; šola od učenca ne sme zahtevati uporabe zgoščenske, če na šoli ni računalniške učilnice in za to usposobljenega učitelja; osnovna šola je ne glede na

- vse še vedno splošna šola in uporaba zgoščenk lahko privede k **veliki diferenciaciji** med otroci, ki imajo računalnik in med tistimi, ki ga nimajo
- računalnik pri otrocih pušča tudi dobre posledice, in sicer: **pridobivanje vztrajnosti, hitrejši reakcijski čas, boljše celostno zaznavanje, boljše izolacijo bistvenih dražljajev**; vendar so vse te dobre posledice vidne predvsem pri računalniških dejavnostih, saj je **generalizacija na druga področja izjemno majhna**

Dr. Ludvik Horvat zatrjuje, da ima računalnik svoje prednosti in slabosti, da pa je odvisno od nas samih, kakšno pot bomo ubrali. Panike, kot pravi, ni potrebno zganjati, saj smo zaenkrat še vedno ljudje tisti, ki vodimo svet, in ne računalniki.

5.3 REZULTATI IN INTREPETACIJA INTERVJUJA Z OSNOVNOŠOLCI (»RAČUNALNIK MI POMENI VSE.«)

A) INTERVJU Z DEVETOŠOLKAMA (povzetki njunih izjav)

- računalnik jima služi predvsem kot pripomoček za šolske namene, komunikacijo s prijatelji in brskanje po internetu
- obe sta se **prvič srečali** z uporabljanjem računalnika že **pred začetkom obiskovanja osnovne šole**, obe pa imata doma dva računalnika: svojega in še enega, ki ga v glavnem uporabljajo starši
- uporabljata ga **dve uri dnevno**, med počitnicami pa se ta meja dvakrat do trikrat podaljša
- starši jima **dostopa ne omejujejo, niti ju ne nadzorujejo** med samim uporabljanjem
- s prijatelji komunicirata preko elektronske pošte in preko »messengerja«, saj z uporabljanjem slednjega **lahko človeka vseeno vidita in slišita preko spletne kamere, kar je po njunem mnenju skoraj enako komuniciranju v živo**
- medosebni odnosi zaradi pojava računalnikov izumirajo – vsak se sam odloča o svojem načinu komuniciranja
- za tiste, ki jima veliko pomenijo, si vzameta čas tudi v živo, vendar v glavnem takrat, **kadar je nekaj zelo nujnega ali kadar se nekomu nekaj slabega zgodi**

- če ne bi imeli doma računalnika, v šoli ne bi bili nižje ocenjeni, saj učitelji ocenjujejo predvsem kvaliteto izdelka, so pa tudi izjeme: **nekateri imajo rajši natipkane izdelke**, drugi pa bolj cenijo ročno napisano delo
- **rahlo preveč je pojavljanja računalnikov v devetletki**, hkrati pa je nujno potrebno, saj je dandanes **potrebno imeti veliko znanja o računalnikih**

Pri tem intervjuju je bila **potrjena najina teza**, da otroci začnejo uporabljati računalnik mnogo pred tem, preden ga zares potrebujejo. To pa potrjuje tezo o tem, da otroci računalnik uporabljajo **predvsem za razvedrilo**. Zanimivo je, da ju starši sploh ne kontrolirajo pri uporabljanju računalnika. Pravita, da zanju slednji ni na prvem mestu, a je vidno, da sta mu zelo naklonjeni. Dekletoma se zdi t.i. messenger že skoraj kot komuniciranje v živo. Vidno je, da je to nekakšna **predstopnja zamenjevanja virtualnega sveta z resničnim**, kar pa je, po mnenju dr. Horvata, kriterij zasvojenosti od računalnika.

B) INTERVJU Z OSMOŠOLCEM

- **»Računalnik mi pomeni vse.«**
- **ne ve, kaj bi brez računalnika** in slednjemu **nameni veliko prostega časa**
- računalnik bez interneta (sam doma dostopa do interneta od doma nima) je še vedno zelo dobra stvar, saj igra računalniške igrice, piše, riše in posluša glasbo
- računalnik je dobil domov pri osmih letih (takrat ga je tudi pričel uporabljati), od takrat ga pa ves čas uporablja **zgolj za razvedrilo**, saj nima tiskalnika, katerega pa bi nujno potreboval, če bi hotel računalnik uporabljati za šolske namene
- izdelke ustvarja ročno, ena učiteljica (ni je želel poimenovati) pa **višje oceni natipkana dela**
- računalnik uporablja vsak dan **približno 4 ure**, a vmes naredi premore; kljub temu, da v povprečju preždi nekaj več kot en cel dan na teden pred računalnikom, sam **meni, da ni zasvojen**
- ker doma nima dostopa do interneta, se pred vrstniki čuti **zapostavljenega**, saj se na internet ne spozna tako zelo dobro kot oni
- njegov prijatelj je zavrnil povabilo na nogomet le zato, ker je v tistem času igral računalniške igrice na internetu

- če bi imel doma možnost dostopa do interneta, bi za računalnikom preživel še več časa (približno 6 ur), kljub temu pa bi namenil pozornost tudi drugim stvarjem
- starši ga med uporabljanjem računalnika **nadzorujejo**, dostop pa mu omejujejo na dve uri hkrati (nato naredi pavzo in kasneje spet nadaljuje), vendar zgolj zaradi bojazni, da bi deček imel težave z očmi
- doma je že nastopil **prepir** zaradi računalnika
- ni pomembno, kakšen računalnik ima, samo da lahko normalno igra računalniške igrice; za slednje misli, da so nekatere nasilne, druge pa so za njegove pojme kar v redu; prizna, da ga razjezi, ko **pri igrici ne more doseči višje stopnje in je zato razočaran**
- ni v redu, da ljudje toliko komunicirajo preko računalnika, vendar v zadregi bi veliko raje vprašal za nasvet nekoga preko računalnika kot pa v živo
- veliko se ukvarja s športom in računalnik zanj ni na prvem mestu

Deček je na začetku povedal, da mu računalnik pomeni vse. Ko je bilo omenjeno, da preveč časa preživi za računalnikom, je spremenil svoje mnenje in začel zatrjevati, da daje prednost drugim stvarjem. Ob neuspešnih poskusih pri računalniških igricah se razburja, kar nakazuje, da se deček res zelo vživi v igrico samo in med igranjem zamenja virtualni svet z resničnim. Obe zgoraj navedeni dejstvi dajeta slutiti o dečkovi **zasvojenosti od računalnika**. Ob vprašanjih glede interneta mu je postalo malce nerodno, kar kaže, kako je dostop interneta od doma med njegovimi vrstniki pomembna stvar. Primer tega je, da je sošolec dal prednost računalniški igrici kot pa dečku, kar na nek način kaže, da temu sošolcu **več pomeni strojna oprema kot prijatelji** in s tem pri njemu **izumirajo medosebni odnosi**. Zaskrbljujoče je, da starša nadzorujeta dečkovo uporabljanje računalnika, a da mu kljub temu dovolita toliko časa preživeti pred računalnikom. Nezanemarljivo je tudi, da je v dečkovi družini že nastopil prepir zaradi računalnika, kar dokazuje pomembnost slednjega v tej družini. Deček nameni računalniku kar šestino dneva, uporablja pa ga zgolj za razvedrilo, kar potrdi najino tezo. Pojavi se tudi motiv, da **učiteljica razlikuje natipkana dela od ročno napisanih** (slednja nižje oceni), s tem pa se lahko povečujejo razlike med dobro in slabo situiranimi učenci (stigmatizacija).

C) INTERVJU S ČETROŠOLCEM:

- računalnik je dobil šele pred kratkim, uporablja pa ga predvsem za računalniške igrice, pisanje, risanje (skratka za razvedrilo), dostopa do interneta pa od doma nima; pove, da se je zaradi tega **dolgo časa čutil zapostavljenega**, saj ga vsi njegovi vrstniki že imajo, a ga bo kmalu dobil tudi sam
- prvič se je z računalnikom srečal v očetovi trgovini, sedaj pa **sam poučuje očeta**, saj, kot pravi, se slednji med strojno opremo ne znajde ravno najbolje
- starši mu omejujejo dostop do računalnika, in sicer **uro in pol na dan, med počitnicami 2 uri**, a ga med uporabljanjem **ne nadzorujejo**
- po potrebi kakšno nalogo tudi natipka; ali je izdelek natipkan ali ne, ne vpliva na oceno
- trenira nogomet in košarko, ukvarja pa se tudi z drugimi športi
- **medosebni odnosi so se zaradi računalnika spremenili na slabše, saj se ljudje manj družijo v živo**
- ko bo imel internet, ne bo uporabljal klepetalnic, saj se mu zdi spoznavanje ljudi preko strojne opreme nevarno; sam vsakršne pogovore raje opravi v živo, saj so zanj medosebni odnosi na prvem mestu
- ne razume tistih, ki preveč in po nepotrebnem uporabljajo strojno opremo
- pojavljanje računalnika ni preveč zašlo v program devetletke, sam pa **ne zaupa snovi na zgoščenci** in zato veliko raje uporablja knjige
- brez računalnika bi se znašel, a si bo kasneje kot izbirni predmet izbral računalništvo, saj meni, da je znanje o računalnikih v današnjem svetu ključnega pomena

V redu je, da starša nadzorujeta dečkovo uporabljanje računalnika, a je bilo ugotovljeno, da bi straša dečku **za nagrado zvišala to mejo**. To dokazuje, da se starša zavedata, da računalnik otroku veliko pomeni, a se jima to ne zdi sporno. Opaženo je, da deček poučuje svojega očeta o računalnikih, kar potrjuje, da **majhni otroci vedo več o strojni opremi od njihovih staršev**, kar je lahko za otroka nevarno. Nemogoče je govoriti o dečkovi zasvojenosti od računalnika, vendar se bo to morda čez čas spremenilo.

5.4 REZULTATI IN INTERPRETACIJA INTERVJUJA S STAROSTNIKOM (»Danes se dogaja proizvodnja invalidov«)

Gospod M.K. je predstavnik starejše generacije v pokoju, ki se je aktivno začel ukvarjati z računalnikom in moderno tehnologijo že v osemdesetih letih minulega stoletja. Predstavlja populacijo, ki je bila zaradi službe primorana uporabljati novo tehnologijo, sicer pa je bil sam tudi velik pionir in pobudnik opravljanja del z računalnikom.

Računalnik uporablja dnevno in misli, da je dandanes nujno potreben. Olajša delo in lahko služi kot razvedrilo (šah, igre s kartami). Kot lokalni predsednik stranke dnevno dela z urejevalnikom teksta in internetom, ki je okno o svet in možnost komunikacije. Seznanjen je z nekaterimi vrstami komuniciranja, ki ga lahko opravljaš preko računalnika. Sam uporablja e-mail in je mnenja, da si s tem močno olajšalo delo. Sicer misli, da se vsakdo lahko nauči uporabljati novo tehnologijo, če le ni preveč skeptičen do nje.

Danes ne živimo nič kvalitetneje in čas se z uporabo računalnika, ki lahko olajša marsikatero delo, ni sprostil, ampak se je še bolj zapolnil. Otroci prekmalu začnejo z uporabo računalnika, več bi se morali ukvarjati s športom in drugimi aktivnostmi in manj preživeti med štirimi stenami pred ekrani. Pravi, da se je začela »proizvodnja invalidov«. Otroci, katerih starši si ne morejo privoščiti računalnika, so zapostavljeni in s tem lahko padejo v razne travme. Ne znajo se več normalno pogovarjati in vesti, saj je množična tema računalniška tehnologija, tudi med starejšimi. Odnosi se slabšajo! Nikjer več ni pravih družinskih večerov kot je bilo včasih. Ljudje so nervozni in ne vedo, kaj bi, ko pride do stika na 4 oči. Zabredli smo predaleč in ta tehnologija, ki postaja vse bolj dostopna, ni nikakršna »muha enodnevnica«! Tu se vse še ni ustavilo in tako bo obsedenost še posebno med mladimi naraščala. Danes so ljudje predvsem mladi, obsedeni. 30 ur tedensko, ki je neka meja, je ogromno preveč in misli, da je ta veliko nižja. Najslabše pa bo, ko si ljudje ne bodo več znali izmenjati nekaj besed in se človeško pogovoriti na osebni način.

Čisto drugega mnenja pa je njegova žena, ki se za moderno tehnologijo ne zanima in niti malo ne spozna. Žal se ni veliko vključila v pogovor, a tale citat najverjetneje prikaže celo njeno mišljenje: »Manj imam, boljše je! Ne vem veliko o tem in tudi nimam interesa«.

Nastopila je skrajnost iz katere ni povratka.

6.0 Zaključek

Zaključimo lahko, da računalnik prinaša mnogo prednosti (tudi v komunikaciji) in nam lajša življenje. Zaradi zank, ki jih te prednosti prinašajo, bodimo previdni in zmerni.

Raziskovalna naloga je zato uporabna za vse, ki živijo v sodobnem svetu, predvsem pa za mlajše in njihove starše, da se zavejo nevarnosti sodobne informacijske družbe. Točnejše podatke glede na populacijo bi lahko dobili z večjim vzorcem anketiranja in intrvjuvanja, kar bi nam prineslo vpogled nad celotno družbeno stanje in odnos do moderne tehnologije in komuniciranja povezljivega z le to. Za nadaljnje raziskovanje bi bilo zanimivo ugotoviti korelacijo med stopnjo izraženosti introvertnosti/ekstravertnosti in pogostostjo komuniciranja prek računalnika.

7.0 LITERATURA

Kompare, A. (2001). Psihologija: Spoznanja in dileme. Ljubljana: DZS

Lamovec, T. (1993). *Spretnosti v medosebnih odnosih*. Ljubljana: Center za psihodiagnostična sredstva.

Mandić, T. (1998). Psihologija komunikacije. Ljubljana: Glotta Nova.

8.0 PRILOGE

8.1 Priloga 1: ANKETA

8.2 Priloga 2: GRAFI IN TABELE (REZULTATI ANKETIRANJA)

8.3 Priloga 3: Okvirna vprašanja za intervjuvanje prof. Ludvika Horvata, osnovnošolcev in starostnika

8.4 Priloga 4: Obrazec za soglasje staršev za anketiranje osnovnošolcev

8.5 Priloga 5: Zgoščenska z vsemi posnetimi intervjuji

ANKETA

Živijo! Sva Mirela Mustić in Jan Kovačič, dijaka Splošne in strokovne Gimnazije Lava na Šolskem centru Celje. Pri raziskovalni nalogi sva si zastavila cilj, da raziščeva, kako računalnik vpliva nate: kako pogosto ga uporabljaš, kaj ti računalnik predstavlja, ali ti zaradi njega primanjkuje časa za druge stvari, si z njim zasvojen/a in tako naprej. Tudi tvoje mnenje nama ogromno pomeni, zato te vljudno prosiva, da rešiš anketo po svojih najboljših močeh, saj so rezultati le-te ključnega pomena v najini celotni raziskovalni nalogi.

Anketa je popolnoma anonimna, zato odgovarjaj kolikor se le da iskreno.

Spol: M Ž **Starost:** _____ let **Letnik:** _____

1.) Koliko si bil/a star/a, ko si pričel/a z uporabo računalnika (bodisi za računalniške igrice, internet...)? _____ let

2.) Koliko si bil/a star/a, ko si imela dostop do računalnika od doma?

- a.) _____ let
- b) Doma nimam računalnika

3.) Kako pogosto uporabljaš računalnik?

- a) 1x-3x tedensko
- b) 4x-6x tedensko
- c) Vsak dan 2 uri
- d) Vsak dan več kot 2 uri
- e) Sploh ga ne uporabljam

4.) Kaj ti predstavlja računalnik?

- a) Pripomoček za šolske namene
- b) Način sproščanja
- c) Stvar, ki me pred drugimi naredi »frajerskega«
- d) Možnost ohranjanja stikov s prijatelji
- e) Nekaj negativnega, saj ga moram uporabljati zaradi šole in mi zato primanjkuje časa za druge stvari

5.) Za kakšne namene najpogosteje uporabljaš računalnik? (obkrožiš lahko več odgovorov)

- a) Pogovor s prijatelji
- b) Izdelavo seminarske naloge
- c) Iskanje informacij, ki jih potrebujem za šolo
- d) Igranje računalniških iger
- e) Brskanje po internetu
- f) Za kratkočasenje
- g) Drugo: _____

6.) a) Oceni, kaj ti pomeni računalnik brez interneta? (obkroži številko)

1 2 3 4 5
Nič Srednje Veliko mi pomeni

b.) Oceni, kaj ti pomeni računalnik brez računalniških iger (obkroži številko)?

1 2 3 4 5
Nič Srednje Veliko mi pomeni

7.) Oceni kako pomemben je računalnik v tvojem življenju? (obkroži številko)

1 2 3 4 5
Nepomemben Srednje Zelo pomemben

8.) Kakšne vrste pogovorov opravljaš preko interneta oziroma računalnika (e-mail, IRC, MSN, klepetalnice...)?

- a) Zelo zasebne
- b) Prijateljske
- c) Hitri in enostavni dogovori
- d) Gre predvsem za »zafkancijo«
- e) Ne opravljam pogovorov
- f) Drugo: _____

9.) Ali ti računalnik služi kot sredstvo, s katerim ohranjaš stik s prijatelji?

- a) V glavnem da
- b) V glavnem ne
- c) Redko

10.) Kakšne stike najpogosteje vzpostavljaš s prijatelji?

- a) O vseh stvareh se pogovorim osebno, v nujnem primeru posegam po telefonu
- b) Največ se pogovarjam preko telefona, tudi sms
- c) Največ uporabljam e-mail ali druge oblike internetnih storitev
- d) Prisegam na pisano besedo

11.) Naštej, kje vse imaš dostop do računalnika.

12.) Od koga oziroma kje si se naučil dela z računalnikom?

- a) V šoli
- b) Pri starših
- c) Sem samouk
- d) Na seminarju, ki ni potekal pod okriljem šole
- e) Pri sorodnikih
- f) Pri prijateljih

13.) Kako starši omejujejo uporabo računalnika?

- a) Imajo nadzor tako, da računalnik ni v moji sobi, ampak v drugem prostoru
- b) Odvzem pravice do uporabljanja računalnika (kot kazen)
- c) Časovno mi omejijo uporabo uporabo (koliko časa na dan ga lahko uporabljam)
- d) Ne nadzorujejo
- e) Drugo: _____

14.) Kako sprejemaš ljudi, ki zaradi takšnih ali drugačnih razlogov doma nimajo računalnika?

- a) Smilijo se mi
- b) Posmehujem se jim
- c) Ne poznam nikogar
- d) Do njih nimam posebnega odnosa
- e) Drugo: _____

15.) Kje v vsakdanjem življenju brez računalnika ljudje ne bi mogli učinkovito delovati?

16.) Ali se ti zdi, da so se zaradi računalnika spremenili medosebni odnosi?

- a) Ne
- b) Da

Kako?

17.) Odkar si začel/a uporabljati računalnik, koliko časa si maksimalno zdržal/a brez njega?

18.) Razvrsti spodnje situacije od 1 do 6 tako, da bo 1 zate najbolj priljubljena in 6 zate najmanj priljubljena:

- grem ven s prijatelji/prijateljicami (kino, tekma, pijača...)
- grem v naravo oziroma športne dejavnosti (v hribe, igrišče, ...)
- grem na trening
- poslušam glasbo
- sem na računalniku (internet, igrice, IRC...)
- se učim ali berem

19.) Ko greš na počitnice (na morje, v hribe), kaj storiš, ko ni znano ali boš tam imel/a dostop do računalnika?

- a) Prej se o tem pozanimam in če ne bo nikakršne možnosti za dostop do računalnika, se tem počitnicam raje odpovem
- b) Ne bo ravno rožnato, ampak se bom že nekako drugače zabaval/a
- c) Vseeno mi je

Najlepša hvala za tvoje sodelovanje! Želiva ti še naprej lep dan! ☺

REZULTATI ANKETE

1. Povprečna starost vprašancev, ko so pričeli z uporabo računalnika, je 9.14 let.

2.) Koliko si bil/a star/a, ko si imela dostop do računalnika od doma?

- a.) _____ let
- b) Doma nimam računalnika

Tabela 1: 2.) Koliko si bil/a star/a, ko si imela dostop do računalnika od doma?

Odgovor	Procent
a.)	100%
b.)	0%

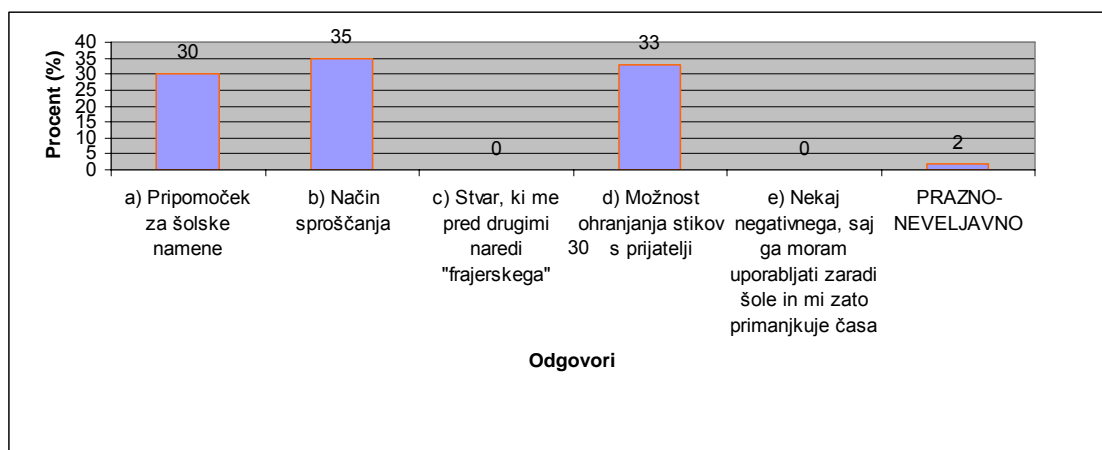
Povprečna starost: 9,9 let

3.) Kako pogosto uporabljaš računalnik?

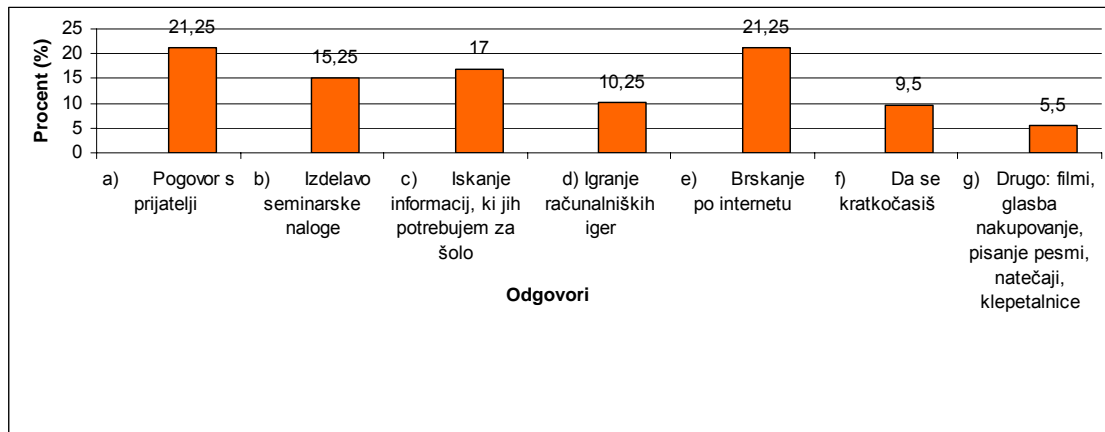
- a) 1x-3x tedensko
- b) 4x-6x tedensko
- c) Vsak dan 2 uri
- d) Vsak dan več kot 2 uri
- e) Ne uporabljam

Tabela 2: 3.) Kako pogosto uporabljaš računalnik?

Odgovor	Procent
a.)	14%
b.)	30%
c.)	26%
d.)	29%
e.)	0%

Graf 1: 4.) Kaj ti predstavlja računalnik?

Graf 2: 5.) Za kakšne namene najpogosteje uporabljaš računalnik?

6.) a.) Kaj ti pomeni računalnik brez interneta? (obkroži številko)

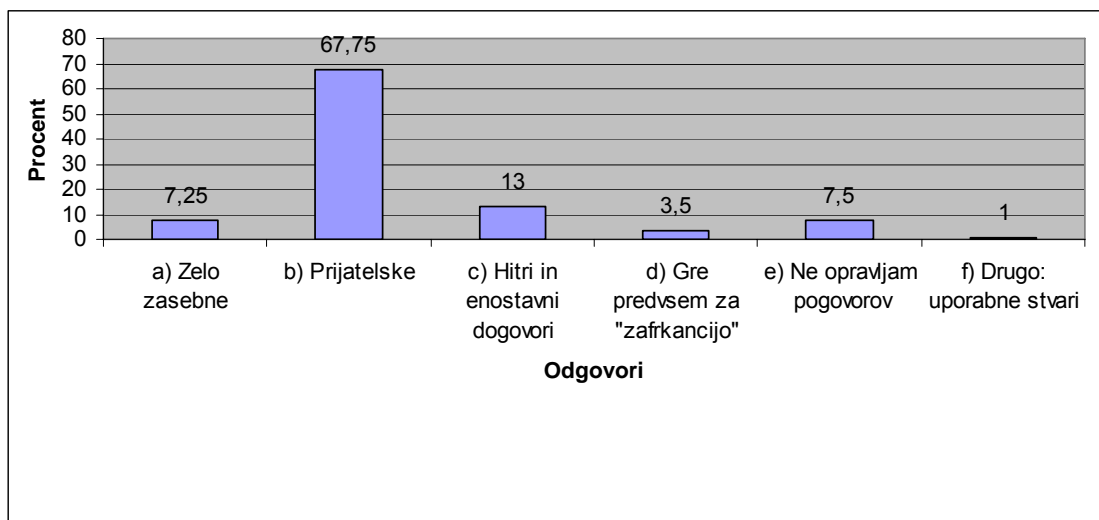
1. ▲ 2. 3. 4. 5.
 Nič **1,825** Srednje Veliko mi pomeni
 (povprečje ocen vseh dijakov)

b.) Kaj ti pomeni računalnik brez računalniških iger?

1. 2. 3. ▲ 4. 5.
 Nič Srednje **3,59** Veliko mi pomeni
 (povprečje ocen vseh dijakov)

7.) Oceni, kako pomemben je računalnik v tvojem življenju? (obkroži številko)

1. 2. 3. ▲ 4. 5.
 Nepomemben Srednje **3,845** Zelo pomemben
 (povprečje ocen vseh dijakov)

Graf 3: 8.) Kakšne vrste pogovorov opravljaš preko interneta oz. računalnika 8e-mail, IRC, MSN, klepetalnice...)

9.) Ali ti računalnik služi kot sredstvo, s katerim ohranjaš stik s prijatelji?

Tabela 3: 9.) Ali ti računalnik služi kot sredstvo, s katerim ohranjaš stik s prijatelji?

Odgovor	Procent
DA	44%
NE	29,5%
REDKO	26,5

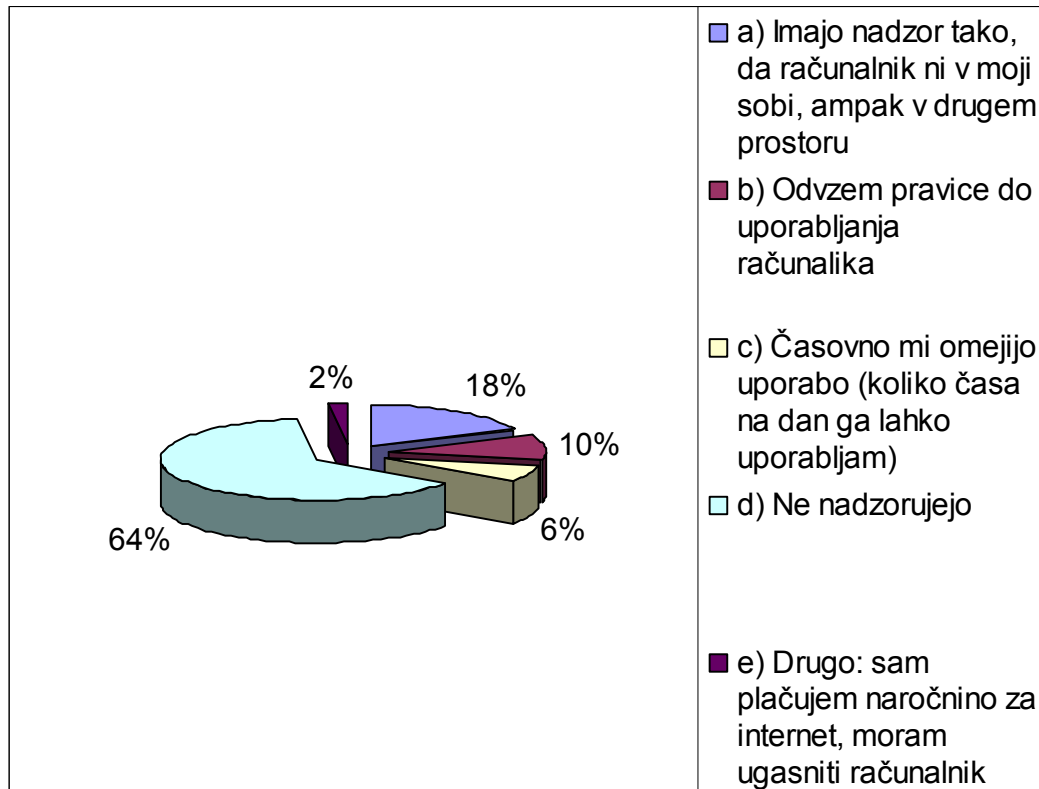
10.) Kakšne stike najpogosteje vzpostavljaš s prijatelji?

Tabela 4: 10.) Kakšne stike najpogosteje vzpostavljaš s prijatelji?

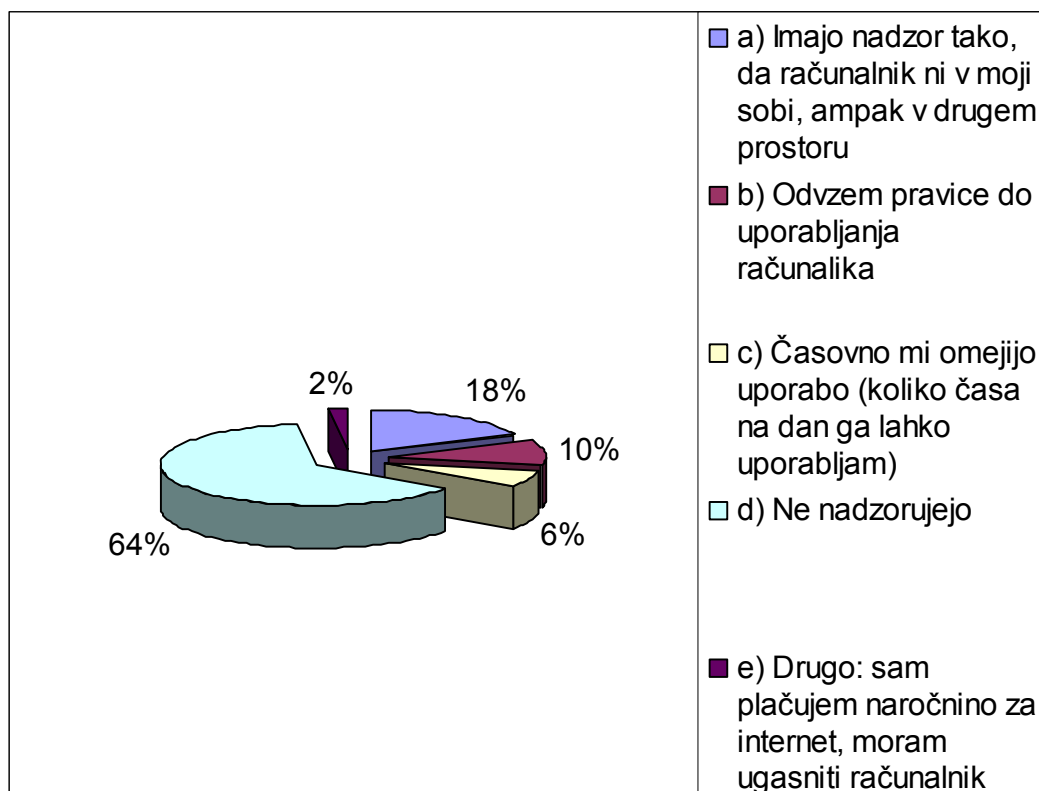
Odgovor	Procent
O vseh stvareh se pogovorim osebno, v nujnem primeru posegam po telefonu.	40,75%
Največ se pogovarjam preko telefona, tudi sms	33,25%
Največ uporabljam e-mail, ali druge oblike internetnih storitev.	24%
Prisegam na pisano besedo	0%
PRAZNO NEVELJEVNO	2%

11.) Naštej, kje vse imaš dostop do računalnika.

Doma, šoli, knjižnici, prijateljih, v cyber cafejih in na mladinsko dijaških centrih (MCC, dijaški dom...).

Graf 4: 12.) Od koga oziroma kje si se naučil dela z računalnikom?

Graf 5: 13.) Kako starši omejujejo uporabo računalnika?

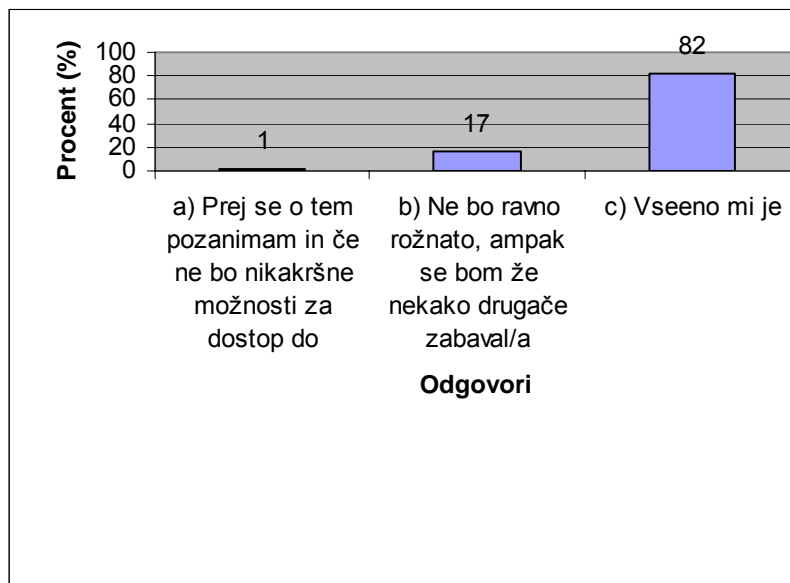
14.) Kako sprejemaš ljudi, ki zaradi takšnih ali drugačnih razlogov doma nimajo računalnika?

- Smilijo se mi
- Posmehujem se jim
- Ne poznam nikogar
- Do njih nimam posebnega odnosa
- Drugo: _____

Tabela 5: 14.) Kako sprejemaš ljudi, ki zaradi takšnih ali drugačnih razlogov doma nimajo računalnika?

Odgovor	Procent
Smilijo se mi	12%
Posmehujem se jim	0%
Ne poznam nikogar	8%
Do njih nimam posebnega odnosa	63%
Drugo: _____	17%

15.) Kje v vsakdanjem življenju brez računalnika ne bi moral/a učinkovito delovati? Službe, šole, banke, knjižnice, bolnice, uradi, pošta, policija, razvojna tehnologija, znanost, seminarji, komunikacija in podjetja.

Graf 6: 16.) Ali se ti zdi, da so se zaradi računalnika spremenili osebni odnosi?

17.) Odkar si začel/a uporabljati računalnik, koliko časa si maksimalno zdržal/a brez njega?

Od 20-30 dni,
povprečno 22,3 dni

18.) Razvrsti spodnje situacije od 1 do 6 tako, da bo 1 zate najbolj priljubljena in 6 zate najmanj priljubljena:

1.mesto: Grem ven s prijatelji s 137 točkami

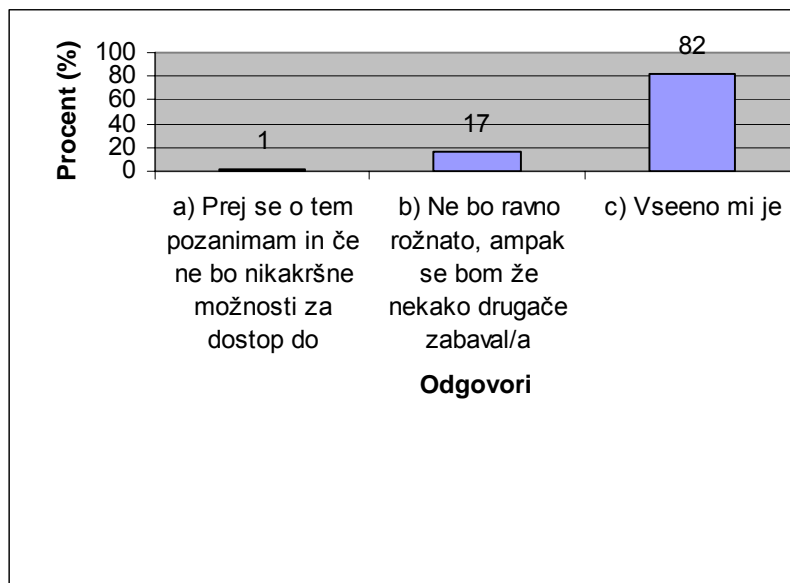
2.mesto: Poslušam glasbo s 300 točkami

3.mesto: Sem na računalniku (internet, igrice IRC...) s 365 točkami

4.mesto: Grem v naravo oziroma športne aktivnosti s 368 točkami

5.mesto: Grem na trening s 433 točkami

6.mesto: Se učim ali berem s 516 točkami

Graf 7: 19.) Ko greš na počitnice (morje, hribi), kaj storiš, ko ni znano ali boš tam imel/a dostop do računalnika?

OKVIRNA VPRAŠANJA ZA:

RED. PROF. DR. LUDVIKA HORVATA:

Uporaba računalnika je že kar množična. Kaj menite, kako bo s tem v prihodnosti?

Računalnik je v veliko primerih za starše najboljša varuška. Kaj mislite o tem?

Je prav, da so otroci v osnovni šoli nekako »prisiljeni« k uporabi računalnika?

Ali je po Vašem mnenju računalnik spremenil medosebne odnose? Če da, kako?

Zakaj ljudje kupujejo računalnike: zato, da bi se sami bolje počutili ali se tukaj pojavlja motiv kompeticije?

Kot kakšno »pridobitev« bi označili računalnik?

Katera področja otrokovega razvoja bi morda izpostavili, da računalnik pozitivno vpliva nanje in na katera področja negativno?

OSNOVNOŠOLCE:

Kdaj si pričel/a z uporabo računalnika?

Kdaj si imel/a dostop do računalnika od doma?

Kako pogosto uporabljaš računalnik?

Ti starši omejujejo dostop do računalnika?

Kaj lahko počneš s pomočjo računalnika?

Meniš, da je računalnik spremenil medosebne odnose?

Ali učitelji izdelek ocenijo z nižjo oceno, če ni natipkan oziroma računalniško oblikovan?

Misliš, da je računalnik preveč zašel v program devetletke?

Ali si raje na računalniku ali raje greš ven, v naravo, na trening ...?

STAROSTNIKA:

Kdaj ste se prvič srečali z računalnikom?

Mislite, da je dandanes nujno potreben?

Ali ga tudi Vi uporabljate? Na kakšen način, zakaj in kdaj?

Mislite, da so se medsebojni odnosi zaradi računalnika spremenili? Kako?

Ali se Vam zdi, da Vam novo tehnologijo vsiljujejo?

Ali je sedaj s pomočjo računalnika upravljanje vsakodnevnih del (plačevanje položnic ...) lažje?

Mislite, da zaradi tehnologije (računalnik, mobilni telefoni,...) živimo kvalitetneje?

